

CAPUT VIII.

De præcipuis Monialium obligationibus.

§. I.

De Horarum Canonicanum obligatione.

Quar. 1. **A**N moniales teneantur publice persolvere. Officium divinum in Choro

Resp. Teneri, tum ex antiqua Ecclesiæ consuetudine, tum ex statutis fere omnium Religiosorum, tum ex *Clem. 1. de celebrat. Missar.* tum ex communi Doctorum, & talis obligatio est sub mortali, præcipue respectu Abbatis, quia, quando obligatio cadit in corpus mysticum aliqujus communitatis, ad caput talis corporis pertinet præcipue curare hujusmodi oneris solutionem. Obligantur quoque moniales collective sumptæ, quia hæc obligatio afficit communitatem, quam ipsæ constituunt; divisivè tamen acceptæ non tenentur; nisi magnam jacturam officium pateretur; quia ad interessendum in choro obligantur juxta mensuram regulæ, quæ ad poenam tantummodo obligat, non ad culpam saltem mortalem, & est communis sententia. Immo Emmanuel. Rodriq. 2. 3. 99. regul. q. 6. art. 6. assertit privilegium Leonis X. qui indulgit, & decrevit moniales etiam sanas, Sanctæ Claræ non teneri officium divinum semper in choro persolvere; ac discretioni Abbatissarum commisit, ut, quando, & quomodo, sive cum quibus hæc

remissio sit toleranda, solerter invigilent, & prudenter concedant. Sustinet tamen Peregr. in comment. ad confit. sui ordinis, p. 1. lit. b. §. 3. moniales peccare mortaliter, si a choro absint ex consuetudine, etiamsi privatim officium divinum persolvant.

Quar. 2. An moniales teneantur recitare in choro officium parvum B. Virginis, & Defunctorum, septem Psalmos Poenitentiales, ac Graduales, quando a rubricis præscribuntur.

Resp. Officium parvum B. Virginis in iis Ecclesiis, quæ illud ante Breviarium Pii V. recitabant ex consuetudine, non debet omitti in recitatione publica, cum hæc consuetudo expresse fuerit præservata; aliis vero Ecclesiis proponitur tantum de consilio. Ad officium Defunctorum singulis mensibus, Psalmos Poenitentiales, & Graduales non tenentur neque ex vi regulæ, quæ, ut suppono, non obligat in conscientia, neque ex Breviarii rubricis, quia Summus Pontifex admonet, sed non obligat. Suarez, Rodriguez, & Bonacina. In die vero secunda Novembris, in Festo S. Marci, & Rogationibus tenentur in choro, vel, si a choro absint, privatim recitare ex præcepto Officium Defunctorum, & Litanias, quia sunt pars Officii illius diei. Ita Doctores communiter, licet non desint aliqui apud Mollesium rom. 1. tract. 5. cap. 1. n. 57. oppositum sentientes; alii vero, quos refert, & rejicit Diana, putant, omittentem die secunda Novembris utrumque officium, Defunctorum scilicet, & Octavæ, unicum tantum peccatum committere, cum illa duo Officia per modum unius præcipi videantur.

Quar. 3. An moniales canentes in choro

satisfaciant obligationi, si partem suam recitent; ad partem autem alterius chori non attendant.

Resp. Non satisfacere, quia in tali casu habentur ut absentes; nam præsens non dicitur, qui licet sit præsens corpore, ad aliud tamen attendit, *l. coram Titio 209. ff. de verb. signific.* Ita Tambur. *lib. 2. in decal. cap. 5. §. 4.* ubi pro opposita sententia adducit Caramuel, Filliuc, & Tancredi. Concedunt tamen Navar Sanch. & Lezana, satisfacere monialem, quæ dum in choro recitatur divinum officium, occupatur in aliquo necessario ad ipsum, ut prævidendo lectiones, &c. quia, cum chorus reputetur unum corpus, quod dixit unus, tenetur dictum ab alio, qui detentus fuit occupatione necessaria ad ipsum chorum; quod intellige quando ante officium talem occupationem prævenire vel non potuit, vel non debuit. Similiter satisfacit monialis, quæ, quantum moraliter potest, attendit, quamvis propter culpam chori nihil percipiat ex his, quæ aliæ recitant, quia hoc modo præstat id, quod potest, nec per ipsam stat, quin audiat; quare per recitationem suæ partis, addita assistentia ad chorum, & sua attentione pro alia parte, satis sibi communem in re morali facit eam chori orationem. Quod dicendum est ob eandem rationem de moniali surda, & cæca, quæ possunt suam partem recitare, & eam recitant, ad aliam vero, quantum possunt, attendunt. Non sic de omnino surda, quæ nihil percipit, neque cæca, quæ nihil recitat, dum choro assistunt. Tambur. *loc. cit.* qui docet, teneri assistentes in choro submissa voce recitare ea, quæ organum, vel instrumenta musica pulsant, quia organi sola pulsatio non est oratio: quod negant Sanchez, & alii.

& alii, quia talis sonus habetur ab Ecclesia ut pars divini officii.

Monialis, quæ ad chorum pergit hora jam cœpta, potest cum aliis cantando pergere, imo debet, ne sua privata recitatione alias distrahat; postea vero, quæ omissa sunt, suppleat, sicut ex communi docet Sá v. *hora n. 8.* Quinimmo Hearicus, & Major, quos sequitur Layman, probabiliter docent, nihil supplendum esse, si non multum in choro processum est; quia, sicut in missæ auditione, ita in officio canonico omissio modici æstimari non solet, præsertim cum propter societatis vinculum alii cantantes unius defectum supplere teneantur.

Quer. 4. An attentio, quam diximus requiri, debeat esse interna, an vero sufficiat externa?

Resp. Externam sufficere, dummodo tamen sit cum externa reverentia conjuncta, ita ut actus religionis dici possit. Ita ex Duardo, Sylvestr. Lessio, Medina, & aliis, Diana *p. 2. tract. 32. res. 2.* Ratio est, quia, licet admittatur, Ecclesiam posse præcipere actus internos concomitantem, ac per consequens internam attentionem in hac recitatione, non constat tamen illam de facto præcepisse. Unde cum versemur in materia obligationis, quæ est stricti juris, minus extendenda est quam fieri potest, *leg. obligationum substantia, & l. Arianus ff. de ad. l. obligat.* & notant Bald, Fulgos. & Calder. Quare obligatio recitandi horas canonicas cum attentione non est extendenda ad attentionem internam, præsertim quia salvatur ratio orationis in attentione externa a nobis explicata, prout enim includit actum religionis, includit virtualem intentionem colendi Deum, ac proinde mens virtualiter elevatur in Deum, in quo

constitit vera, & formalis ratio orationis. Ita Castropal. p. 2. disp. 1. punct. 7. n. 2. cum Valentia, & Suar. qui s. 2. de relig. tr. 4. lib. 3. c. 4. n. 11. neque agnoscit in hoc culpam venialem: cum enim voluntaria distractio relinquat attentionem necessariam, nec ulla adsit obligatio ponendi meliorem attentionem, voluntas nolens illam ponere non est mala, quia est voluntas faciendi, quod sub nulla cadit obligatione.

Quar. 5. An moniales teneantur ad privatam horarum canonicarum recitationem sub mortali.

Resp. Negant duodecim Doctores relati, & approbati a Philippin. de Privil. ignorant. Append. capit. 4. num. 192. Ratio est, quia moniales non tenentur ad horas canonicas ex aliquo voto, neque ex vi suae professionis, ut passim fatentur Doctores, neque ex aliquo Ecclesiae praecepto, neque ex vi alicujus statuti, aut regulae, sed solum consuetudine, ex communi Doctorum. De hac autem consuetudine non constat, an sit inducta animo obligandi ad culpam; potuit enim induci vel ex errore, vel ex devotione, vel ad praescriptum regulae, vel animo obligandi tantum ad poenam; unde stante hoc dubio sayendum est possessioni libertatis, quae consuetudinem dubiam praecedat, & sic tenendum non obligare. Maxime quia moniales, sicuti non possunt condere legem ex defectu potestatis in foemina, sic neque introducere consuetudinem, quae vim habeat obligandi. Ita Bortol. conf. 136. n. 12. & Rolland. qui testantur de communi conf. 5. n. 74.

Contra hanc sententiam reclamant communiter Doctores, & merito, atque adeo peccare mortaliter moniales privatam horarum cano-

nica-

nicarum recitationem omittentes, defendunt praecipue Malderus, Gavant. Beloch. & Portel. Quia cum in vetustis sciri non possit, a quo sit orta consuetudo, l. si arbiter 28. ff. de prob. attendenda est observantia, quae declarat ejusmodi consuetudinem obligare; immo potest observantia constituere jus, & facere, quod id obliget, quod de se non obligat. l. de quibus, & l. nulli ff. quod cuiusque univers. Unde licet non constet, an consuetudo praedicta recitandi horas canonicas sit introducta animo obligandi, obligat nihilominus, quia observantia ita declarat, & discernit. Neque valet, quod moniales non possint introducere consuetudinem, quia, ut notat Montesin. p. 2. t. 2. disp. 23. q. 13. n. 220. quamvis verum sit, quod mulieres regulariter non possunt introducere consuetudinem generalem, obligantem omnes etiam viros, sicuti regulariter non sunt habiles ad condendas leges: potest tamen per mulieres introduci consuetudo, quae vim habeat legis obligantis ipsas, non viros; maxime acceptante, & approbante superiore, ut notat Villalob. & concedunt Suar. Castropal. Salas & alii.

Quar. 6. An monialis caeca teneatur recitare horas canonicas, memoriter illas dicendo si memoria retineat.

Resp. Videtur quod non. Quia per accidens est, quod memoriter sciat, lex autem respicit non quod per accidens, sed quod contingit ut plurimum, l. nam ad ea ff. de legibus. Tum quia quando lex non est posita pro aliquo genere personarum, neminem obligat de illo genere licet adsit aliquis, qui alioquin posset obligari, & obligaretur si esset de alio genere personarum. Pasqual. de jejun. dec. 490. n. 4. Cum igitur lex imponens recitationem officii non obliget cae-

ofo
ex
p. 31
120
Bon
ser
de
am
in
no
conf
xll

cos, quia sunt impotentes, neque obligabit hunc, vel alterum cæcum memoriter scientem horas canonicas, licet possit obligari, & obligaretur non extante cæcitate. Ideo hanc sententiam tradunt sine ulla distinctione Tolet. *lib. 2. c. 14.* & Henric. *99. rr. sect. 35. q. 22.* Tanquam probabilem admittunt Sotus, & alii Magistri docti, de quibus testatur Sanch. *2. 2. conf. lib. 7. c. 2. dub. 46.*

Verum pro opposita communiter concludunt Doctores, quia qui memoriter scit, potest commode implere præceptum, quod non requirit ut necessariam conditionem potestatem legendi per librum. In nullo refragante accidentarium esset quod officium memoriter teneat, quia posito illo accidenti cessat impedimentum, quod resistit, adimpletioni præcepti. Ita Diana *tom. 3. tract. 6. res. 34.* & alii ab ipso citati, quorum aliqui limitando sustinent monialem cæcam non teneri sociam adhibere, si habeat, etiam si fuisset solita recitare cum sociis, neque officium memoria mandare, si commode possit, neque Choro assistere, ut alternatim divinum officium persolvat, quia nullum istorum est sub præcepto, nec monialibus sub mortali, ut supponunt dicti Doctores, ex vi regulæ Choro præcipitur interesse. Ita Escobar. *de hor. can. q. 6. n. 38.* aliis relatis. Neque teneri recitare officium quod memoriter scit, pro officio quod memoriter nescit; multo minus loco ipsius substituere alias preces, quia obligatio recitandi fertur in officium currentis diei. Diana *loc. cit. res. 96.* ubi addit, monialem cæcam, quæ scit tantum Psalmos, non vero Lectiones, Orationem, & Capitula, ad nihil teneri, quia Psalmi ut sic non sunt hora canonica, ad quam monialis est obligata. Quod tamen absolute non approbo; cum enim præceptum ita obliget ad horas canonicas om-

nes, ut obliget etiam ad singulas divisive; ita pariter obligabit ad singulas horas, ut obliget etiam ad singulos Psalmos divisive.

Quar. 7. An monialis, quæ non recordatur an recitaverit aliquem Psalmum, vel horam, teneatur repetere.

Resp. Non teneri, modo non meminerit se non dixisse, & conjecturam justam habeat credendi quod dixerit, qualem habere videtur si sciat communiter se non errare in tali hora; poterit a fortiori juste credere, se totum dixisse, & ultra progredi, si recordatur se incepisse talem Psalmum, vel horam, & postea non data opera distracta invenit se in fine talis horæ, vel dicendo per librum, vel memoriter recitando ea, in quibus communiter non solet errare. Navar. Major. Angles & Sandoval. quos sequitur Sanch. *loc. cit. dub. 34.* admonens, non solum non teneri repetere, sed repetendo male agere, quia viam aperit scrupulis, & acquire habitum repetendi; unde Confessarius injungat, quod a repetitione omnino abstineat.

Quar. 8. An peccent moniales anticipando, vel retardando privatam horarum canonicarum recitationem.

Resp. Non peccare mortaliter, docent communiter, sive totum officium recitent mane, sive totum recitent in fine diei, qui desinit in media nocte. Venialem tantum in hoc agnoscit culpam, aliis relatis, Tancredi *tract. 3. lib. 4. disp. 14. n. 1.* & 2. quod tamen negat Caramuel *in Theol. fundam. n. 1127.* Quia cum nullum extet præceptum de tempore legendi privatim horas canonicas, nulla pariter, in quacunque diei parte legantur, erit transgressio, quæ non habetur nisi per legem. Sed quidquid sit

de hac sententia, certum est, quamlibet rationabilem causam a veniali etiam excusare. Tancredi *ib. n. 3.* stante maxime privilegio S. Pii V. in quo Regularibus indulgetur, ut ex justa causa, & occupatione possint recitare totum divinum officium simul summo mane, aut quando ipsis videbitur cum majori devotione posse persolvere. Quod quidem privilegium ita intelligendum est, ut non requirat, quod occupationes sint nimis urgentes, alioquin nihil operaretur, ut advertit Rodriq. in *Bullario fol. 456. n. 7.*

Quar. 9. An monialis propter contemplationem altissimam possit divinum officium omittere.

Resp. Negant plurimi Doctores, quia melior est obedientia, quam victima; & certe contemplatio illa voluntaria est, recitatio vero præcepta; adeoque illa debet omitti, hæc adimpleri. Ita Suar. *lib. 4. c. 28. n. 31.* S. Faust. *de hor. 2. p. q. 247.* Elcobat. & Ludovic. a S. Jo. Distinguit Leand. *p. 6. r. 8. de hor. can. 9. 45.* & sustinet, non posse quidem propria auctoritate commutare officium in contemplationem licet altissimam, & propter hanc illud omittere, ob rationem a citatis Doctoribus adductam; posse vero se exercere, & occupare in contemplatione divinorum, etiam si ita ex illa in extasim rapiatur, ut postea minime recitare queat, vel quia raptus est per totam diem, vel quia ex eo manet ita fatigata, & defessa, ut facile recitare non valeat. Quia in hoc eventu non commutat officium in contemplationem, sed assumit contemplationem exercendam tanquam gratissimam Deo, ex qua per accidens, ac præter intentionem resultat impotentia ad recitandum.

Quar. 10. An moniales utentes Breviario

Mio-

Monastico possint in privata recitatione uti Romano.

Resp. Ex Soto, & Bellarm. decere moniales etiam in privata recitatione monasterii ritum servare; admittunt tamen alii graves Doctores, licitum esse, secluso scandalo, posthabito sui monasterii Breviario, uti Romano; sicuti etiam posse Romano uti Calendario Episcopali, quia nulla adest in contrarium prohibitio, concedit Bordon. *cons. Regul. res. 30. n. 19.* qui addit *n. 23.* occurrentibus eodem die duobus festis Sanctorum ejusdem, & æqualis ordinis, unum Breviarii Romani, seu Calendarii Episcopalis, & alterum Religionis, de hoc esse faciendum officium, quia quilibet in domo sua præsumitur major. Rota coram Verospio *9. Januarii 1614.* Verum obstat Sac. Congr. decretum *sub die 27. Septemb. 1698.* in hæc verba: *Si occurrerint, vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrebant, quorum unum sit universale, & alterum particulare alicujus diœcesis, vel Religionis, prius fiat de universali, deinde de particulari, nisi obstat ratio majoris dignitatis.*

Quar. 11. An moniales possint, & teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis.

Resp. Teneri, si immediate subjiciantur Regularibus; quia ratione hujusmodi subjectionis tenentur implere ea, quæ præscribuntur a Prælati. Verum admittit Bordon. *Cons. Regular. loc. cit.* quod, si recitent ex privilegio aliqua officia infra annum, v. g. officium SS. Corporis Christi singulis quintis feriis festo novem Lectionem non impeditis, possunt aliquando illa omittere, dicendo de simplici, seu de feria, quia nullus cogitur uti suo privilegio,

O 4

cum

cum in invitum non conferatur. Si vero a potestate sui Ordinis sint exemptæ, adhuc teneri, docet Bord. in *Miscel. dec.* 452. quia exemptio a Regularium potestate est quoad regimen tantum, non quoad regulæ, & statutorum observantiam. Verius tamen est non teneri, quia exemptio tollit obligationem observandi consuetudines Ordinis, & statuta, possunt tamen recitare; cum enim profiteantur Ordinis regulam & constitutiones, decet ejusdem privilegiis gaudere. Unde notat ex Quintanadvena Pasqual. de *Sacris. nov. leg.* q. 275. n. 5. quod possunt semel in mense celebrare officium Fundatoris Ordinis, si in eodem Ordine adsint privilegium. Dum enim regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro Fundatore, quamvis ab aliis sint institutæ.

Quar. 12. An moniales teneantur recitare extra chororum officia defunctorum, quæ pro benefactoribus solent recitari in choro; si tunc absint vel ex culpa, vel ex impotentia.

Resp. Non teneri etiam si dicta officia recitari debeant ex justitia, quia obligatio hæc non afficit singulas moniales, uti singulas, sed ut faciunt unum corpus morale: quare plene satisficit obligationis, si chorus adimpleat, esto omnes non intersint. Quod pariter dicendum est de officio pro monialibus defunctis in die obitus recitari solito; sufficit enim, quod recitetur in choro; privatim nulla in rigore est obligatio nisi ex charitate. Ita Peregr. in *adnotat. ad consil. sui ordin.* p. 1. c. 10. Idem dic de aliis orationibus, quæ privatim pro monialibus defunctis præscribuntur, quia obligatio hæc regulæ obligationem non transcendit. Timeant tamen moniales in hoc negligentes, ne eadem mensura remetiatur eis.

§. II.

De Obligatione quoad Missam.

Quar. 1. AN moniales teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles.

Resp. Quod quamvis communiter in regulis, seu constitutionibus religionum præscribi solet quotidiana Missæ auditio, & maxime deceat moniales frequenter tanto sacrificio interesse, ob maximum fructum inde proveniente; nihilominus stando in jure communi non tenentur audire Missam frequentius, quam alii fideles, quia nullum apparet præceptum, a quo oritur talis obligatio; nisi forte nimia in hoc negligentia scandalum præberet communitati.

Quar. 2. An si aliqua monialis haberet commoditatem Confessarii, vel qui absolveret a reservatis, vel quo indigeret ratione doctrinæ in ordine ad directionem spiritualem, vel ad sedandos scrupulos, vel ad quid simile, posset in die festo ob confitendum omittere auditionem Missæ.

Resp. Posse, dummodo non esset postea habitura commoditatem ejusdem Confessarii; nam in tali casu adest moralis necessitas confitendi: quia si omitteretur occasio, resullaret incommodum spirituale notabile, quod proinde magis excusare debet, quam excuset notabile incommodum temporale, quod tamen secundum communem sententiam excusat. Ita Pasqualig. de *Sacris. nov. leg.* qu. 1342. n. 5. ubi addit, monialem quæ indiget confessione pro communione, quando solent omnes juxta regulam sumere Eucharistiam,

posse omittere auditionem Missæ, si antea non potuit præmittere confessionem; ut simul cum aliis possit communicare. Et hoc non tantum ob utilitatem spiritualem, quæ percipitur in Eucharistiæ sumptione, sed etiam ob incommodum, quod ipsi sequeretur; causaret enim admirationem, & proferret etiam occasionem sinistre opinandi de se ipsa, quo incommodo stante, excusatur ab auditione Missæ.

Quar. 3. An monialis audiens Missam in loco ad confessiones deputato, Ecclesiæ tamen unito, satisfaciatur præcepto.

Resp. Partem affirmativam suaderi posse, primo ex Leandro in præcept. Ecclesiæ. tract. 2. disp. 1. q. 101. ubi docet audientem Missam extra Ecclesiam post parietem satisfacere præcepto. Secundo, quia audiens Missam e fenestra domus, per quam habeatur prospectus in Ecclesiam, satisfaciatur, licet intermediet via publica, Garzia, Lugo, Dicasti, & alii; satisfaciatur pariter & monialis audiens in confessionali, licet paries intermediet. Si enim per hoc quod e domo prospiciatur celebrans, non obstante intermediatione viæ publicæ, fundatur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto, a fortiori per hoc, quod in confessionali audiatur celebrans, non obstante intermediatione parietis, fundabitur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto. Nam per viam publicam intermediam magis separatur domus ab Ecclesia, quam separatur confessionale per parietem.

Oppositæ tamen sententiæ tanquam probabiliori adhæreo cum Elamas & Pasqual. de sacrif. nov. leg. q. 1303. n. 3. Quia talis locus cum sit institutus pro confessionibus, non est ordinatus.

natus ad communicandum præsentiali modo cum iis, qui sunt in Ecclesia, & proinde neque ad exhibendam assistentiam corporalem iis, quæ fiunt in Ecclesia; unde non est locus aptus ad fundandam præsentiam, & assistentiam moralem respectu celebrationis Missæ. Quoad verum est, etiam si audiantur verba Sacerdotis, aut aliquo signo percipiatur celebratio, quia adhuc excluditur præsentia moralis necessaria, ut assistens dicatur cooperari Sacrificio.

Neque valet, quod talis monialis in confessionali minus fortasse distet, quam aliqua, quæ audiret Missam in Ecclesia. Quia pro præsentia non tam attenditur distantia, quam communicatio locorum; nam qui in diversis domibus, aut cubiculis solo pariete intermedio separantur, non sunt præsentibus sibi invicem, quamvis per duos, aut tres passus tantum distent.

Quar. 4. An monialis, quæ raperetur in extasi, dum audit Missam, satisfaceret præcepto.

Resp. Negant Turrian. Lugo, Aversa, & Leand. quia tunc nec habet intentionem, nec præsentiam necessariam. Affirmant Suar. Filiuc. Ledes. & Trullen, quia præcessit intentio, & adest præsentia necessaria, dictaque intentio moraliter perseverat, & colit Deum divinorum contemplatione. Distinguit Pasq. q. 1306. n. 3. Implere præceptum, si in extasi contempletur mysterium, quod peragitur, quia mens non abstrahitur ab oblatione Sacrificii, unde neque præsentia desinit esse ordinata ad assistendum Sacrificio. Non impleretur autem, si ad aliorum contemplationem raperetur; nam in tali casu non intervenit neque præsentia externa, quia cessat per abstractionem a sensibus, & se habet veluti mortuo modo; neque præsentia interna,

quia raptus ad aliorum contemplationem destruit ordinem ad oblationem sacrificii.

Quar. 5. An monialis possit simul recitare horas canonicas, aut poenitentiam impositam, aut alias preces ex obligatione, & implere præceptum de audienda Missa.

Resp. Affirmative; licet enim recitatio, & auditio Missæ sint quid diversum, utraque tamen tendit ad eundem terminum ex motivo religionis, adeoque ad invicem se compatiuntur, & in ordine ad attentionem se habent per modum unius, cum uniantur in termino, & motivo. Unde potest monialis, & expressa attentione attendere utrique actioni, consequenter utrunque præceptum implere. Ita cum quadraginta quinque Doctoribus Pasqualig. *cit. q. 13 29.* Qui in antecedenti questione idem asserit de moniali suam conscientiam examinante, dummodo examen non sit ita ex fixa cogitatione, ut impediatur morale assistentiam respectu sacrificii.

Quar. 6. An moniales teneantur procurare quotidie in suis Ecclesiis Missæ conventualis celebrationem.

Resp. Affirmant Rodriq. Portel, & Tambur. quia in *e. cum creatura de celebr. miss.* juxta Rubr. ponitur obligatio celebrandi quotidie Missam conventualem in Ecclesiis collegiatis, inter quas annumerari possunt Ecclesiæ monialium, quia habent Prælatum. Verum non adesse obligationem in Ecclesiis monialium celebrandi quotidie, & multo minus Missam conventualem, testatur praxis, atque communis observantia, & sustinet Pasqual. *loc. cit. q. 878. n. 2.* Desumitur ex eodem capite. cum *creatura de celebr. miss.* ubi dicitur celebrent, quod non potest convenire monialibus, cum cele-

celebrare non possunt; neque injungitur ullo modo procuratio celebrationis, quæ sola potest monialibus convenire.

Quar. 7. Qualem Missam celebrare debeant Capellani monialium non utentium Breviario Romano.

Resp. Debent celebrare Missam correspondentem officio a monialibus recitata, sed cum Missali Romano. Fraxinel. Quart. Pasqual. & ita declaravit Sac. Congr. die 20. Novem. 1628. teste Gavanto. Quod si nulla est Missa in Missali Romano, quæ cum officio monialium concordet, ut quando recitant de Nomine Jesu, aut de Spinea Corona, in eo casu Missam de Circumcisione Domini, & de Cruce, vel de Passione poterunt celebrare. Pasqual. & Gavan. qui addit, quod prima Dominica Octob. in Ecclesiis monialium celebrantium festum SS. Rosarii Missa dicenda est de B. Virgine, vel ut in die Nativitatis ejusdem, mutatis verbis incongruis, vel potius ut in Festo ad Nives. Extendit supradictam doctrinam Leander *p. 6. in decal. 1. tract. 8. disp. 4 q. 56.* & alii apud ipsum dicentes, Capellanos monialium non solum debere recitare Missas, sed etiam posse recitare officia Sanctorum Ordinis, sed cum Breviario Romano. At hæc opinio non videtur admittenda nisi quoad eos, qui quasi collegialiter vivunt expensis monialium, vel quibus administratio Sacramentorum, & animarum cura est commissa. Quintanad. *tract. 8. singul. 8. n. 3.*

Quar. 8. Quot Missæ possint quotidie celebrari in Ecclesiis monialium.

Resp. Sac. Congregat. in Lucana 22. Decemb. 1628. decrevit, quod moniales singulis Missis pro singulis diebus debent esse

contenta, exceptis diebus celebrationis priorum festorum, vel exequiarum alicujus monialis. Possunt etiam permitti duæ in monasteriis ita numerosis, ut omnes eidem Missæ nequeant interesse. Ratio hujus prohibitionis est, ne detur ansa turbandi pacem, & quietem monialium ex quotidiana plurium Sacerdotum celebratione. Quare sancitum fuit in Constit. Clem. VIII. relata a Masconio, quod nulla monialis, vel alia persona secularis audeat celebrare facere in Ecclesiis monialium privatas Missas, præter eas, quæ a Capellanis celebrari solent, sine licentia Ordinarii. Putat tamen Celsed. de exempti. Regul. dub. 351. sufficere licentiam tacitam, & implicitam, quæ circa hoc debet semper adesse; & vult hanc posse concedi a Prælo Regulari ad celebrandum in monasteriis exemptis; quod absolute non admitto, cum versetur in materia spectante ad clausuram, circa quam concessio licentiæ etiam quoad exemptas pertinet ad Episcopum, ut diximus supra. Unde eadem Sac. Congr. in Placent. 9. Decemb. 1651. censuit, per Episcopum fieri posse præceptum Regularibus, ne absque sua licentia accedant ad Ecclesias monialium pro celebrandis ibidem Missis.

S. III.

De obligatione quoad Confessionem,
& Communionem.

Quar. I. **A**N moniales teneantur sub mortali singulis mensibus ad confessionem, & communionem.

Resp. Negant quamplures, & graves Theologi apud Tamb. quia confessio menstrua & communio sunt tantum indicæ de consilio; unde, Trid. sess. 25. de Reg. c. 10. hanc in monia-

nalibus frequentiam desiderans non præcepit, sed hortatur; & si quæ est obligatio, tota oritur ex regula, quæ ut plurimum non obligat ad peccatum, saltem mortale. Nec pro obligatione allegabilis est Clem. *Ne in agro sarr. Monach.* quia cum sit edita pro monachis, & sit odiosa, non est ad moniales extendenda. Verum plures Doctores asserunt, in dicta Clem. comprehendi etiam moniales, quia in materia æque adaptabili viris, & feminis etiam in odiosis masculinum concipit femininum. Janson cum pluribus congestis a Pasqual. in *Laur. n. 660.* Unde dispositum de uno, de altero quoque censetur dispositum. Cum ergo necessitas, & finis frequentandi Sacramenta æque adaptentur viris, & feminis, utraque debet afficere dispositio. Et ideo moniales teneri sub mortali ad confessionem menstruam, & communionem, tradunt Cajet. Nav. Dicast. & alii, quos refert, & sequitur Clericatus de *Euchar. Sacr. dec. 49. n. 14.* & quidem negari non potest, de diuturna Sacramentorum omissione maximum oriri scandalum, morum corruptelam, disciplinæ regularis relaxationem, & religiosæ communitatis detrimentum, quare saltem ex hoc capite monialem notabiliter negligentem a peccato mortali non excularem.

Quar. 2. An monialis, quæ jam rite confessæ recordatur alicujus gravis peccati, teneatur sub mortali talis peccati obliti confessionem ante communionem præmittere.

Resp. Non teneri, sed posse ad communionem pergere, conantur probare Garzias, Henricq. Ferrantini, Reginald. Præposit. Petrus. Cornejo, & Pasq. in *Theol. moral. de Euchar. Sacram. disp. 116. sess. 5. n. 18.* Quia jam est debi-

debite disposita, cum sit in statu gratiæ; nam peccatum illud est indirecte remissum per priorē confessionem, in qua inculpabiliter fuit oblitum. Hæc opinio tanquam nimis laxa, & falsa, a Doct. commun. est rejecta, & teste Caspensi fuit ab Inquisitione Hispanica reprobata. Quia præceptum de præmittenda ante communionem confessione non solum est de præmittenda confessione integra formaliter, sed etiam, ubi advertimus, materialiter, ut colligitur ex communi omnium fidelium praxi, & observantia, quæ est optima cujuscunque legis interpret, *l. si de interpret. ff. de legib. & c. cum dilect. de consuet.* Illa tantummodo duobus in casibus admitterem videlicet quando monialis magnis scrupulis angere licet, ut monet Fabri *r. 1. Apolog. p. 384.* & quando communicatura actu pergeret ad fenestellam, ut probat Tambur. *in expedit. com. cap. 1. §. 8. n. 63.*

Quar. 3. An monialibus communicatio quotidiana sit indulgenda.

Resp. Posse indulgeri, sed fervore spiritus & mentis puritate bene perpensis. Extat S. Congr. decretum emanatum die 12. Febr. 1679. in quo habetur: *Idem moniales quotidie sacram communionem petentes admonenda erunt, ut in diebus ex earum Ordinis infieuto præstitutis communient. Si qua vero puritate mentis, & fervore spiritus ita incaluerint, ut digna frequentiori SS. Sacramenti perceptione videri possint, id illis a Superioribus permittatur.* Nullatenus tamen permitti debet in feria sexta Parasceve ex decreto superius relato, in quo præcipitur, quod Missalis rubricæ, & Ecclesiæ Romanæ usus serventur; Missalis autem rubrica in feria quintæ majoris hebdomadæ præscribit, quod referentur aliquæ particulæ consecratæ, si opus sue sit, pro

in-

infirmis; ergo non pro sanis; unde ex intentione Ecclesiæ in illa die Eucharistia non est sanis administranda. Ita Pasqual. *de Sacram. nov. l. q. 357. n. 7.* ubi duo alia affert Sac. Congr. decreta, unum *sub die 9. Maji 1606.* alterum *19. Febr. 1622.*

An autem in Sabbato Sancto sit permittenda communicatio, resolvendum est negative. Quia per Sac. Rit. Congregationis Decretum *sub die 11. Febr. 1690.* Alexandro VIII. approbante, prohibentur omnino in Sabbato Sancto Missæ privatæ etiam post pulsationem campanarum in quacunque Ecclesia, aut Oratorio privato. Ergo pariter prohibetur Eucharistiæ perceptio. Sicut enim, ut notat Pasq. *loc. cit. n. 9.* ex eo quod non potest, nisi semel in die celebrari, inferitur, quod non nisi semel in die liceat communicare; ita etiam ex eo quod in aliqua die non liceat celebrari, inferri debet, quod neque in tali die liceat communicare. Unde pariter ex eo quod in Sabbato Sancto prohibeatur Sacerdotibus, etiam privatim, Missæ celebratio, non obstante anticipatione in celebrando Dominicæ Resurrectionis mysterio, prohibita censenda est in Sabbato Sancto Eucharistiæ perceptio. Hanc sententiam sustinent Gavant. Cotton. Volp. Azor. Arnaud. Francol. & alii, quos refert, sed non sequitur Clericatus *de Euchar. Sacram. dec. 15.* ubi pro opposita, quam tucetur, undecim allegat Doctores.

Quar. 4. An Episcopus possit monialibus præscribere dies, & locum recipiendi sacram communionem.

Resp. Videri quod non, quia Trid. *sess. 22. cap. 6.* ait: *Optaret quidem Sancta Synodus, ut*

in

330 De oblig. quoad Conf. & Commun.
 in singulis Missis fideles adstantes non solum spiri-
 tuali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia
 perceptione communicarent, ut ad eas sanctissimi
 huius Sacrificii fructus uberior perveniret. Affir-
 mative nihilominus respondendum. Habetur
 diserte ex eodem Conc. *sess. 22. de observ. & evit.*
in celebr. Miss. & alibi. Quibus in locis tribuitur
 Ordinarius etiam uti Sedis Apostolicae delegatis
 facultas circa Sacramentorum tum administratio-
 nem, tum susceptionem. Quod præcipue suran-
 dum est in Sacra Eucharistia frequentatione, ut
 æmulationes, & singularitates, unde certa Cong.
 imminer ruina, evitantur, & impediuntur, dum
 communicantes non communicantibus se putant
 meliores, & sanctiores, suoque exemplo alias
 sæpe non debite præparatas vel æmulatione, vel
 alio respectu ad communicandum indigne inci-
 rant, & quasi inducunt. Atque ita Sac. Congr.
 Conc. die 7. Maii 1652. in una Gandavi. declara-
 vit monialibus dispositionem Conc. *sess. 22. c. 6.*
 non suffragari, ordinatioque licere præscribere illis
 dies, & locum accipiendi sacram communionem.

Quar. 5. An peccet monialis pergens ad
 prandium immediate post Communionem.

Resp. Secluso scandalo, & contemptu morta-
 liter non peccare, docent communiter cum D.
 Th. p. 9. 80. a. 8. ad 6. Quia nullam præceptum
 est assignabile in oppositum; Canon enim in c.
Tribus gradibus 3. de consecr. dist. 2. per usum
 contrarium est abrogatus, teste eodem D. Th.
loc. c. Neque ulla irreverentia est, statim inge-
 rere in stomachum alios cibos cum speciebus Eu-
 charisticis immiscendos, sicut nulla irreverentia
 est, posita Christi Domini dignatione, quod
 species Eucharistia cum aliis stomachi humori-
 bus misceantur. Hinc nec venialiter peccare de-
 du-

ducunt Bonac. Tamb. & Quart. in rubr. *Missal.*
 p. 2. tit. 12. dub. 6. Eo magis quia immediatus
 ille accessus ad prandium coonestatur in monia-
 libus a justa causa, nempe ab observantia regu-
 læ præcipientis cuique illarum primæ communi-
 mensæ interesse, in qua habetur sacra lectio,
 servatur silentium, & debita moderatio.

Verum ob majorem Sacramenti reveren-
 tiam, & uberiores ipsius fructum percipien-
 dum, consulunt Doctores cum D. Thom. ab
 aliis communibus cibis abstinendum esse per
 totum illud tempus, quo species Sacramen-
 tales durant in stomacho, nempe vel per
 horam, ut opinantur Verricel. & Sancius,
 vel per dimidium, aut quadrantem, vel et-
 iam semiquadrantem, ut ex aliorum senten-
 tia refert Cassian. in arbor. opin. verbo commu-
 nio, §. 7. n. 88. Quia toto illo temporis spa-
 tio diffundunt ampliores gratiam ex opere
 operato, si anima attenda sit ad eam diffu-
 sionem colligendam, immorans in actibus de-
 votionis, & charitatis, ut ex Cajetano do-
 cet Gonet. 2. 5. dist. 8. de Euch. n. 37.

§. IV.

De obligatione quoad Jejuniorum, &
 Fæstorum observantiam.

Quar. 1. AN moniales teneantur servare
 jejunium in Adventu.

Resp. Olim in Adventu ab omnibus jejuna-
 bantur, ut desumitur ex can. 6. Concilii Mati-
 seonensis primi. His temporibus nulla adest
 obligatio jejunandi in Adventu, ut constat
 ex praxi, & tradunt communiter Doctores.
 Quare nec moniales ad hoc jejunium tenean-

tur ex præcepto, cum teneantur tantum ad ea; ad quæ tenentur reliqui fideles, & non ad alia; nam in jure communi non reperitur ullum jejunium peculiariter Regularibus injunctum. Excipiendæ tamen sunt moniales illæ, quæ ex suis constitutionibus, & statutis tenentur jejunare. Hæc tamen obligatio non est ab Ecclesia imposita, licet approbata, sed ab ipsa religione. Seclusa obligatione regulæ, non tenentur moniales ad tale jejunium ratione consuetudinis, quia non est consuetudo servata ab ipsis ex animo se obligandi, sed ex devotione, & regulari observantia. Tamb. de jure Abbatiss. disp. 12. q. 2. n. 3.

Quær. 2. An moniales S. Claræ teneantur sub mortali ad jejunia regulæ, nempe Adventus, & feriæ sextæ.

Resp. Non teneri juxta Constitutionem Eugenii IV. quæ incipit *Ordinis tui*, ubi postquam Pontifex recensuit omnia præcepta obligantia sub mortali contenta in regula, inter quæ sub capitulo tertio est jejunium, subdit: *Tenore presentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ scilicet, pauperum, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, peccatum mortale incurrant.*

Quær. 3. An monialis, quæ vovit jejunare per annum ea die hebdomadæ, quæ celebratur festum Annunciationis B. V. si festum incidat in Dominica, teneatur die Dominica jejunare, vel possit tale jejunium in Sabbato præcedenti anticipare.

Resp. Posse anticipare; quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum in manifeste melius commutare; at manifeste melius

lius est se conformare universali consuetudini Ecclesiæ anticipantis in Sabbato præcedenti jejunium incidens in Dominica. Ita Sanch. in decal. lib. 2. c. 37. n. 18. ubi excipit sabbata illa, in quibus incidit jejunium indictum ab Ecclesia, quia non est æque acceptum Deo jejunium illud aliunde obligans, & votum intelligitur de actu alias non obligante; nisi aliud exprimitur. Sed cur etiam in hoc casu non poterit se conformare universali consuetudini Ecclesiæ reponentis vigiliam alicujus Sancti occurrentis feria secunda in Sabbato præcedenti, etiam si in tali Sabbato incidat jejunium quatuor temporum. Nam ex eodem Sanchez votum obligat ad instar præcepti Ecclesiastici.

Igitur, quod possit etiam in tali casu anticipari, docet absolute Pasqual. de jejun. dec. 223. n. 5. Imo dec. 124. sustinet, hoc procedere etiam si explicite habuerit animum se obligandi in die Dominico. Nam quando habuit talem intentionem, vel advertit consuetudinem Ecclesiæ non admittentis jejunium in Dominicis, vel non advertit. Si advertit, habuit animum eundi contra talem consuetudinem, qui animus continet contemptum quendam virtutalem, & proinde votum quatenus procedit a tali animo inefficax est. Si non advertit, limitatur votum, & intentio voventis, ut non se extendat ad dies Dominicos, quia obstat consuetudo Ecclesiæ, cui præsumitur, quod se conformasset, si advertisset. Favet Decretum S. Congreg. Universalis Inquisit. Rom. anno 1686. in quo præcipitur, ut nullo pacto ex devotione etiam B. Virg. imponatur jejunium quod indifferenter amplectatur dies Dominicos, & festivos solemnnes, puta, faciendum non die hebdomadæ

domadæ totius anni, utpote quod sit contra u-
sum, & praxim Ecclesiæ, non impedit autem,
si jejunium commutetur eo die festivo in aliam
mortificationem, aut ad aliam diem transferatur.
Ita Felix Potest. *in exam. Conf. t. 1. p. 3. n. 2825.*

*Quar. 4. An moniales teneantur ad jejunia
indicta ab Episcopo.*

Resp. Si sint exemptæ ab Ordinario non tene-
neri, quia tam quoad personas, quam quoad
loca sunt extra territorium, si non materialiter,
saltem quoad effectum jurisdictionis; &
ideo statutum Episcopi non potest parere effe-
ctum alicquem circa ipsas. Ita Azor. Tamb. &
alii adducti a Pasqual. *de jejuni. dec. 195.* Si
vero sint sub regimine Ordinarii, certum est
teneri, si Episcopus intendat eas obligare,
atque intentionem suam manifestet, quia cum
ipsi subiciantur, potest eisdem imponere ea
onera, quæ expedire judicaverit. Quod si in
edicto nulla sit de monialibus specialis men-
tio, neque ullum signum appareat, quod Epi-
scopus voluerit illas specialiter obligare, exi-
stimat Pasq. *loc. cit. dec. 197.* ad hujusmodi jeju-
nia non teneri, quia non militat eadem ratio
de secularibus, & monialibus; nam hæc habent
plura onera, & jejunia ratione regulæ, & exer-
cent plura opera bona, quibus possunt satisfacere
sua; pro quo imponitur jejunium secularibus;
unde nec potest quoad ipsas adesse idem
motivum ad imponendam legem, & præceptum.

*Quar. 5. An moniales teneantur ad jeju-
nia loci, quæ ex consuetudine obligant tam
laicos, quam Clericos.*

Resp. Negat cit. Pasqual. *dec. 185. n. 8.* non
solum quoad exemptas, sed etiam quoad non
exemptas. Quia licet simul cum laicis, &
Cle-

Clericis uniantur sub Episcopo tanquam ca-
pite, uniantur tamen secundum propriam re-
gulam, atque adeo ut faciant distinctam com-
munitatem a laicis, & Clericis. Unde quando
Episcopus consentit in consuetudinem ipso-
rum, non consentit ut caput monialium, &
proinde non refundit consuetudinem in monia-
les. Immo addit citatus Doctor *dec. 187.* neque
teneri, licet consuetudo sit universalis: quod
tamen negant alii quamplures penes ipsum,
etiam quoad moniales exemptas, quia tan-
quam communicantes cum cæteris sub eodem
Pastore, & Capite, debent etiam in obliga-
tione generalis consuetudinis communicare.

*Quar. 6. An moniales ante annum vigesimum
primum teneantur ad jejunia suæ regulæ.*

Resp. Partem affirmativam approbari a vi-
gintinovem Doctoribus relatis. Pasq. *dec. 254.*
quia adolescentulæ profittentes possunt se obli-
gare, & de facto profittendo suscipiunt in se
obligationem regulæ, & proinde manent
obligatæ ad servanda jejunia. Sed hoc fun-
damentum non est satis firmum; quia licet
adolescentulæ profittentes actu suscipiant obli-
gationem, illam tamen suscipiunt prout in-
tendit obligare; unde constare debet, quod re-
gula intendat obligare etiam adolescentulas.
Sic adolescens conversus ad fidem suscipit in
se obligationem servandi præcepta Ecclesiæ,
& Ecclesiæ præceptum de jejunio ponitur in-
differenter absq. exclusione alicujus; & tamen
non tenetur ante annum vigesimum primum
jejunare; quia non est intentio Ecclesiæ obli-
gare ante illam ætatem. Examinanda igitur est
regula, & si aliquid continet, per quod osten-
dat specialem intentionem obligandi etiam
ado-

adolescentulas, tunc procul dubio obligabuntur; at si non ostendat talem specialem intentionem, sed tantum in generali obliget omnes, tunc adolescentes non obligari censet Pasq. *loc. c.* quia militat eadem ratio, ob quam possimus eam interpretari, sicut interpretamur præceptum Ecclesiæ. Quod absolute defendunt Grassius, Medina, Tamb. & quidam alii.

Advertit tamen Pasqual. quod sequendo opinionem asserentem adolescentulas profectas obligari ad jejunia religionis, possunt in his jejuniis dispensari a Prælato principaliter, ab Abbatissa vero ministerialiter, ut videbimus *c. 10. §. 1. q. 5.* immo bene facient dispensando, & non cogendo ad omnia jejunia, ut conservatis viribus melius serviant religioni; quod notavit etiam Ledesma.

Quar. 7. An moniales sexagenariæ teneantur ad jejunia regulæ.

Resp. Non liberari moniales sexagenarias, docent Ludov. a S. Jo: & Bordonus, quia obligatio regulæ est voluntarie suscepta. Oppositum tradunt Rodriq. & Tamb. quia præceptum regulæ obligat adinstar præcepti ecclesiastici, & per consequens ob eandem rationem, ob quam celsat lex ecclesiastica, debet etiam celsare lex religionis. Et ob eandem pariter rationem Sanchez, Bonacina, Diana, & Tambur. eximunt a jejuniis moniales sexagenarias, quæ voverunt certis diebus toto vitæ suæ tempore jejunare, quia nimirum vota obligant juxta mensuram præceptorum ecclesiasticorum, nisi aliter constet ex intentione voventis.

Quar. 8. An moniales in jejuniis ex præcepto regulæ, vel Ecclesiæ indictis, possint extra quadragesimam uti lacticiis in illis locis

locis, in quibus apud sæculares viget consuetudo.

Resp. Inspiciendam esse regulam, quæ, si aliquid particulare circa hoc præscribat, erit servanda; si vero nihil decernat, poterunt juxta morem sæcularium loci consuetudine gaudere. Non tamen juxta consuetudinem universalis Ecclesiæ possunt comedere carnes & jejunium frangere in die Natalis Domini, si contingat feria sexta, vel Sabbato celebrari, nisi id expresse indulgeatur in regula, quia *in cap. fin. de observ. jejun.* qui ex voto, vel regulari observantia sunt adstricti, signanter ab hujusmodi consuetudinis participatione excluduntur.

Quar. 9. An moniales in diebus jejunii possint horam prandii consuetam anticipare.

Resp. Posse ex Filiuc. & Diana juxta privilegium Leonis X. Minoribus concessum de quo moniales quoque participant. Et hoc privilegium locum habet etiam, ubi adest consuetudo comedendi ante meridiem, quia possunt simul frui loci consuetudine, & privilegio: nam Pontifex, qui hoc concessit, voluit eas posse comedere, antequam comedant sæculares, ut notavit Pasqual. *dec. 150. n. 3.*

Quar. 20. An monialibus in jejuniis lacticiæ liceat sumere ampliolem refectiunculam lætipertinam.

Resp. Negant Villalob. Bossius, & Dianz *par. 1. tract. 9. de jejun. res. 35.* ubi hoc sæcularibus concedit. Affirmant nihilominus alii, quia ad illa jejunia non magis obligantur moniales, ac sæculares, cum talis obligatio oriatur in utrisque ab eodem præcepto; ab utrisque igitur poterit cum læticia æqualiter celebrari. Ita Llamas, Turrianus, Pasqualigus, & Sanchez, qui hoc admittit, licet mon-

moniales teneantur etiam ex voto, vel præcepto regulæ jejunare, quia hoc est privilegium talis jejunii pro tali festo, unde ut magis dignum erahit ad se alia jejunia. Quod tamen intelligendum est, nisi aliter intellexerint se obligare, vel regula aliter disponat.

Quar. 11. An moniales, quæ tenentur ex regula sub mortali jejunare, si eodem die incidat jejunium indictum ab Ecclesia, peccent dupliciter, si ipsum non servant.

Resp. Dupliciter peccare, quia peccant contra temperantiam præceptam ab Ecclesia, & contra religionem, quia non servant regulam obligantem sub mortali, quam ex voto tenentur servare. Ita alius relatus a Diana in oper. coord. tom. 4, tr. 6. res. 62. Negat Bord. inconf. reg. res. 18. n. 13. Quia utrunque præceptum præcipit jejunium sub ratione temperantiæ, unde utriusque violatio, cum sit contra eandem virtutem, non potest constituere duplex peccatum. Sed hoc non subsistit, quia obligatio servandi regulam, quando præcipit sub mortali, etiam si non præcipiat specialiter sub obedientia, radicatur in voto; unde moniales illam non servantes faciunt contra votum, & sic peccant peccato contra religionem.

Quar. 12. An moniales possint per proprium Confessarium dispensari in jejuniiis.

Resp. Confessarios, universaliter loquendo, non posse in jejuniiis dispensare, quia in foro exteriori carent jurisdictione, quæ necessaria est ad dispensandum. Ita Doctores communiter. De monialium tamen Confessario videtur aliter discurrendum. Ille enim, licet non vocetur Parochus, in facto nihilominus talis est, quia in monialium Ecclesia exercet omnia illa jura, quæ Parochus in sua. Bord. de disc. dec. 129. Cum

igi-

igitur Parochus ex communi Doctorum sententia possit in jejunio dispensare suas oves, poterit & Confessarius suas moniales; pro utroque enim eadem militant rationes. Semper tamen debet intercedere justa causa, sive Confessarius dispense in jejunio indicto ab Ecclesia, sive præscripto a regula; quia non est illi concessa facultas relaxandi legem ad libitum, sed solum urgente aliqua necessitate.

Quar. 13. An moniales teneantur observare festa ab Ordinario loci præscripta.

Resp. Teneri ex Trid. sess. 25. de reg. cap. 12. ubi licet non fiat expressa mentio de monialibus, illæ tamen in dicto decreto sub nomine Regularium comprehenduntur, quod est commune tam monialibus, quam viris religiosiis. Hæc obligatio se extendit etiam ad festa, quæ obligant ex consuetudine, quia cum obligent ex consensu Episcopi, ita se habent, ac si essent indicta ab Episcopo, ut optime advertit Pasq. ubi sup. n. dec. 186. n. 8. ubi notat, non improbabilius dici posse, quod cum Concilium loquatur de festis, quæ servanda præcipiuntur ab Episcopis, non tenentur Regulares (idem dic de monialibus) ad ea, quæ sunt ex consuetudine; quia non sunt proprie præcepta ab Episcopo, unde non comprehenduntur in Concilii decreto, quod tanquam odium, quia est contra exemptionem Regularium, est strictè interpretandum de festis proprie præceptis. A prima tamen opinione non recedendum saltem ratione scandalii, quod posset oriri.

Quar. 14. An monialibus licitum sit in die festo acu pingere, vulgo *ricamare*.

Resp. Esse licitum discendi causa, docent Sà, Armilla, & alii quamplures; ut absolute

P 2

lici

licitum tradit Joannes a Cruce, & probabile putat Auctor casuum conscientiae Bononiae discalcorum an. 1635. *Mense Martio cas. 2.* Quia acupingere non censetur opus servile, non solum quia a nobilibus hujusmodi exercitium solet usurpari, sed etiam quia in exercitiis propriis mulierum debent dari aliqua, quae non sint servilia, ut habeant, in quibus juxta sexum muliebrem possint ingenuo modo se exercere. Quod maxime admittunt Silvester, Margarita, Villalob. & Marchant, si fiat ad evitandum otiositatem, quia cum intendatur ad evitandum peccatum, non videtur imputandum ad peccatum. Et ob hanc rationem excusari debent moniales conscientiae in die festo thecas ex serico cum cera sancta collo gestari solitas, aliaque similia. Immo opera servilia pertinentia ad ornatum, & cultum Ecclesiarum, ut ornare Altaria, mundare &c. esse illis licita ex rationabili causa, asserunt Cajet. Sor. Navar. & Bonacina, qui, rationabili causa cessante, esse peccatum veniale tantum, admittunt.

Quar. 15. An moniales possint in diebus festis opera servilia exercere ad sublevandam gravem monasterii necessitatem.

Resp. Posse, per ea quae tradunt quindecim Doctores relati a Pasq. *dec. 296.* dummodo tamen audiant Missam, vident scandalum, & eorum exercitium eo usque protrahatur, quo usque sufficiat ad sublevandam necessitatem. Ratio autem est; quia, cum lex respiciat bonum, non obligat contra necessitatem, sed subditur exigentiae necessitatis. Cujus quidem necessitatis gravitas ad hoc, ut in praesenti ab observantia legis excuset, ponderanda est habito respectu ad monasterii, monialiumque statum, qui con-

sistit

sistit in victu, & vestitu, nec non in aliis ad divinum cultum pertinentibus. Si igitur monasterium in his notabiliter patitur, tunc lex abstinendi ab opere servili non obligat, quia non obligat cum detrimento notabili proprii status. Imo si cessat obligatio ex aliis causis; quae sunt minoris momenti, ut videre est apud Doctores, a fortiori debet in praesenti cessare.

Hinc videtur inferri, quod monialis quoque privata, quae singulis profestis diebus detinetur in servitio monasterii, possit in diebus festis laborare ad lucrandum aliquid, quod seponat, ob sublevandas proprias indigentias, quibus monasterium, ratione suae paupertatis, non potest occurrere. Nam ex una parte periculum aliquod necessarium est ad sibi comparanda, v. g. infirmitatis tempore medicamenta, quae nec a monasterio, quia paupere, nec a benefactoribus suppeditantur; ex alia vero in diebus profestis nihil potest acquirere, quia tota in monasterii muneribus detinetur. Unde solummodo superest, quod in diebus festis laborando lucrum illud sibi comparet, quod reserret.

At moniales laborantes in die festo, censetur, non esse regulariter excusandas, cum non videam, tantae necessitatis causam tam defacili posse contingere, ante praecipue Gregorii XIII. Constitutione *Deo sacris*, in qua Pontifex volens monialium necessitatibus prospicere, praecipit, ut dimidium omnium eleemosynarum a quibuscumque, ubicumque terrarum, quacumque lege, dispositione, vel obligatione pauperibus faciendarum, detur monialium monasteriis necessitate pressis, quae sunt in locis, in quibus illae

342 *De qualir. Abbatiff. eligenda.*
erogandæ sunt; idque sine alio particulari ius-
su Pontificis, vel alterius, & sine ulla peti-
tione monialium, vel quorumcunque alio-
rum, dummodo duplex conditio concurrat;
una, ne illæ eleemosynæ sint in pauperes
certos erogandæ; altera, ut, licet pauperibus
incertis erogandæ sint, non tamen sint ad usum
alios, præterquam ad pauperum sustentatio-
nem, & alimenta destinatæ.

C A P U T IX.

De obligationibus Monialium quoad electio-
nem Abbatiffæ.

S. I.

De qualitatibus eligenda in Abbatiffam.

Quar. I. **Q**uot annos ætatis, & professio-
nis, habere debeat eligenda in
Abbatiffam.

Resp. Ex *Trid. sess. 25. de Regul. c. 7.* Abbatiffa
non minor eligenda est annis quadraginta, &
quæ octo annis post emissam professionem lau-
dabiliter vixerit. Hæc ætas debet esse completa
de momento in momentum. *Passer. de elect. c.*
40. n. 17. Ita quod super hac neque Episcopus,
neque Nuncius Apostolicus, vel alius Superior
possit dispensare, quod certum ait Tamb. *Nemo enim Summo Pontifice inferior potest dis-*
pensare in lege conciliari. Facilius tamen,
ut notat Suarez, & cum minori causa est dis-
pensabile tempus religionis, quam ætatis, quia
plus confert ad alios regendos ætatis maturi-
tatis, quam religionis antiquitas. Non atten-

ta ætatis qualitate a Concilio requisita electio
est ipso jure nulla. Tamb. Barb. Aldan. asserens
ita fuisse declaratum a S. Congr. in *Viterbien.*
16. Maji 1623. & moniales aliter eligentes
privari pro illa vice facultate eligendi, tra-
dunt Labor. & quidam alii; quod negat Pas-
serin. quia non levis poena est irritatio electionis.
Quar. 2. Quid faciendum, si non adsit in
monasterio habens suprascriptam ætatem requi-
sitam a Concilio.

Resp. Ex eodem Conc. Aliqua ex alio ejus-
dem Ordinis monasterio eligi potest; nulla-
tenus tamen ex alio Ordine, nisi ex Summi
Pontificis indulto, ut notat Pasq. in *Laur. n.*
680. quia tanquam alienam regulam professæ,
ad regendas diversi Ordinis moniales non re-
putatur idonea. Non est tamen necesse, quod
deficiente quadragenaria, alia eligatur ex alio
monasterio, sed eligi poterit ex eodem mo-
nasterio habens triginta annos ætatis, & quin-
que professionis. Quia Concilium hoc relin-
quit arbitrio illius, qui præest electioni. Ve-
rum si in monasterio adsint moniales quadra-
ginta annorum, & octo professionis, non po-
terit eligi aliqua, quæ deficiat a dicta ætate,
aut tempore etiam per mensem, licet habi-
lior censeatur; aut quæ deficiat ab ætate tri-
ginta annorum, & quinque professionis in
concurso illius, quæ habet dictam ætatem &
tempus, ut notant Labor. & Tamb. & decla-
ravit Sac. Congr. in *Viterbien. S. Rosa 25. Martii*
1623. Quare si una tantum in monasterio re-
periatur habens ætatem præscriptam a Concilio,
& tempus professionis, debet eligi, nisi esset
inhabilis ex alio capite; quia cæteræ, quam-
vis quoad prudentiam essent habiliores, ef-